

6 Zjištění z inspekční činnosti v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

6.1

Podmínky v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

ČŠI provedla inspekční činnost v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy v souladu s Akčním plánem k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí, který stanovuje úkoly pro období let 2012–2015 a jehož cílem je zkvalitnit systém ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti, a novelou zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela přináší v oblasti institucionální i preventivně výchovné péče řadu zásadních změn, a to i v kontextu průběžně měněných či nově přijímaných legislativních předpisů dotýkajících se náhradní péče o ohrožené děti. Hlavními cíli inspekční činnosti byly rovný přístup při vzdělávání včetně dodržování zákonných práv dětí umístěných v těchto zařízeních, organizační, personální a materiální zabezpečení odborné péče, účinná podpora rozvoje osobnosti dětí, jejich funkčních gramotností (zejména finanční, sociální, komunikační) a hodnotící systém školského zařízení s důrazem na hodnocení individuálních a skupinových výsledků vzdělávání zde umístěných dětí.

Inspekční činnost proběhla ve 23 školských zařízeních, u deseti z nich byl zřizovatelem kraj, dalších deset bylo zřízeno MŠMT, dvě zařízení měla jako zřizovatele soukromou osobu a jedno zařízení bylo zřízeno církví. Podle typů zařízení byla inspekční činnost vykonána v 13 dětských domovech (DD), sedmi dětských domovech se školou (DDŠ), dvou výchovných ústavech (VÚ) a jednom diagnostickém ústavu (DÚ). Průměrná naplněnost dětmi byla různorodá, v DD a VÚ byla přes 90 %, v DDŠ se pohybovala kolem 65 %, v DÚ byla 85 %. Celkový počet dětí v zařízeních se oproti minulým rokům snížil, v souvislosti se zpracováním Konceptce řízení a rozvoje školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče zřizovaných MŠMT, která byla představena v roce 2012 a jejímž hlavním cílem bylo snížit počet dlouhodobě umístěných dětí ve všech typech ústavní péče, a to za předpokladu posílení preventivní složky práce s ohroženými dětmi a jejich rodinami, a podpora rozvoje a dostupnosti souvisejících služeb. Části dětí tak je ve větší míře poskytována ambulantní péče.

Řízení subjektů bylo ve většině případů efektivní, včetně funkční organizační struktury a příznivého klimatu. Pouze v jednom případě byly zjištěny dílčí nedostatky, a to zejména v obsahu, struktuře a v administrativním vedení povinné dokumentace. Při umístění dětí i při jejich vzdělávání byly respektovány zásady a cíle definované školským zákonem i zákonem č. 109/2002 Sb. včetně zásady rovného přístupu. ŠVP byly z hlediska struktury i obsahu zpracovány v souladu se školským zákonem, podporovaly vzdělávací i resocializační proces a většinou odpovídaly koncepci a deklarované péči pro zařízení daného typu.

Materiální a prostorové podmínky pro vzdělávání a poskytování školských služeb, s výjimkou jednoho zařízení, byly vzhledem k potřebám dětí velmi kvalitní, plně podporovaly realizaci ŠVP.

Personálně jsou zařízení zajištěna na rozdílné úrovni, v DD převážně ženami. Muži jsou ve větší míře zastoupeni hlavně ve VÚ a DDŠ. Pedagogové upozorňovali na nedostatek dalšího vzdělávání přímo zaměřeného na odborné činnosti v těchto typech zařízení. Ve dvou zařízeních se objevily problémy s kvalifikovaností a s návaznou značnou fluktuací pedagogických pracovníků, která byla označena za rizikovou. Tato školská zařízení však poukazovala na fakt, že nekvalifikovaní, kteří chtějí v zařízení pracovat, nemají možnost získat příslušnou kvalifikaci. Od ledna 2014 přicházejí děti do jednotlivých zařízení rozhodnutím příslušného

